

ELS DRETS HUMANS COM A NORMALITAT

COMISSIÓ AGENDA LLATINOAMERICANA

*Del llibret de la sèrie-documental L'excusa
Capítol "Diàleg i cultura"*

DH A L'ESGLÉSIA

SUGGERIMENT DE TREBALL AGENDA LLATINOAMERICANA

Durant varis segles l'Església Catòlica es va oposar formal i oficialment als DH descoberts i proclamats per la societat moderna. La majoria d'aquests drets estan expressament desacreditats i rebutjats en documents solemnes dels papes del segle XIX i principis del XX. Només el 1963, amb l'encíclica *Pacem in Terris*, de Joan XXIII, l'Església Catòlica va reconciliar-se amb els DH, acollint-los per a la societat, sense acabar d'acollir-los a l'Església. De fet, són bastants els tractats internacionals per a la seva aplicació que el Vaticà encara no ha signat.

En aquesta hora de canvi i de mutació, és bo que els cristians, individualment i en comunitat es confrontin amb aquesta realitat, estudiïn el tema i prenguin una posició: els DH tenen vigència a l'Església? Tenim els cristians consciència dels nostres drets i obligacions en el si de la vida eclesial? Pot evangelitzar i pretendre ser "llum per al món" una Església que no dona llum verda als DH en el seu si? Quins són els DH que no són plenament acceptats i respectats a l'Església? Què podem fer per conscienciar-nos i per què siguin reconeguts?

Ja fa anys que circulen per les Esglésies Cristianes propostes del que podria ser una "Constitució" per a l'Església, un document oficial que, respectant les peculiaritats i diferències pròpies d'una Església, jugui el paper que representa una Constitució en els països democràtics, és a dir, expressant i salvaguardant els deures i drets bàsics dels seus membres.

El professor Leonard Swidler, del Departament de Religió de la Universitat de Temple, Filadèlfia, Estats Units, va coordinar l'elaboració d'un text que des d'aleshores continua disponible a la xarxa i és estudiat per molts de grups i comunitats. Pot recollir-se a la nostra pàgina d'informació i materials complementaris (latinoamericana.org/2015/info), com un text útil per debatre el tema. Poden enviar-se comentaris a l'adreça que s'hi esmenta.

Hi ha moltes altres iniciatives de revisió crítica dels DH a les Esglésies. Qualsevol pot servir de base per a una reflexió/acció de la comunitat cristiana.

La "normalització" cultural és un fet tractat des de la sociologia que ha rebut altres noms com ara reificació o naturalització. Un dels estudis clàssics és el llibre de Berger i Luckman, *Construcció social de la realitat*: "La reificació significa que l'home és capaç d'oblidar la seva condició d'autor del món humà; i significa també, en segon lloc, que la consciència perd de vista la relació dialèctica existent entre el productor, que és l'home, i els seus productes". Aquest oblit es manifesta quan l'ésser humà legitima un determinat discurs amb expressions com: "les coses sempre han estat així", "la divinitat ho vol" o "són coses de la natura". Un bon exemple és la jerarquia social que regia la societat feudal, que va ser entesa com una cosa natural durant segles. L'explicació d'aquest procés de construcció i oblit ha rebut respostes compatibles malgrat la seva aparent oposició. D'una banda, hi ha pensadors que creuen que l'ésser humà necessita oblidar que veu el món a través d'unes ulleres per no posar en dubte constantment el món que l'envolta. Marià Corbí ho escriu de la següent manera a *Religió sin religión*: "Ésta es la gran aporía de la condición humana: nos creamos nosotros mismos mundos y cuadros de valores que, luego, precisamos que nos funcionen como absolutos". De l'altra banda, altres pensadors com Michel Foucault han "sospitat" que l'oblit ajuda a amagar els interessos que han convertit en "normal" una determinada ideologia que només beneficia uns pocs. Podem imaginar que els senyors feudals, els masclistes o els colonitzadors són els primers interessats a evitar posar en dubte o discutir el sentit de l'estructura social que els sostenia. Reproduir inconscientment amb els nostres actes i paraules els factors ideològics sense posar-los en dubte seria aleshores una important arma de legitimació global de la injustícia. Aquí topem amb una paradoxa. És una feina complicada diferenciar la funcionalitat de la cultura i els seus efectes ideològics perquè sovint una i altra cosa van plegades: l'automatització dels factors funcionals de la cultura és el canal idoni per a reproduir les raons que legitimen una estructura de poder injusta. Aquesta fusió ens demana fer una anàlisi crítica de l'educació, el treball o la cultura; però també de les accions i raons de cada un de nosaltres. Respecte d'això, us remetem al llibre de Foucault, *Vigilar i castigar*.